

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O‘RTA MAXSUS TA‘LIM VAZIRLIGI

Ro‘yxatga olindi
№ MO 10-37
2021-yil

O‘zbekiston Respublikasi Oliy va
o‘rta maxsus ta‘lim vazirining
2021-yil "15" dekabr dagi
538 - sonli buyrug‘i bilan
tasdiqlangan.

“San’atshunoslik (turlari bo‘yicha)”

yo‘nalishi bo‘yicha oliy ta‘lim muassasalari pedagog kadrlarini
qayta tayyorlash va malakasini oshirish kursining o‘quv dasturi

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIV VA O'RTA MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI

OLIV TA'LIM TIZIMI PEDAGOG VA RAHBAR KADRLARINI QAYTA
TAYYORLASH VA ULARNING MALAKASINI OSHIRISHNI TASHKIL
ETISH BOSH ILMIIY - METODIK MARKAZI

O'ZBEKISTON BADIY AKADEMIYASI HUZURIDAGI PEDAGOG
KADRLARNING MALAKASINI OSHIRISH TARMOQ MARKAZI

Qayta tayyorlash va malaka oshirish kursining o'quv dasturi Oliy, o'rta maxsus va professional ta'lim yo'nalishlari bo'yicha o'quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini Muvofiqlashtiruvchi kengashining

2021-yil 25.10. dagi 9 - sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan

Tuzuvchilar: “Kredit modul tizimi va o'quv jarayonini tashkil etish” moduli: yu.f.n., prof. V.Topildiyev, t.f.n., dos. B.Sh.Usmonov, t.f.n., dos. R.A.Xabibullayev
“Ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirish” moduli: i.f.d., prof. R.Nurimbetov, i.f.d., prof. F.Nazarova, p.f.n., dos. M.Deskanova
“Pedagogning kasbiy professionalligini oshirish” moduli: p.f.d., prof. N.Muslimov, katta o'qituvchi R.Ishmuxamedov
“Ta'lim jarayoniga raqamli texnologiyalarni joriy etish” moduli: p.f.d., prof. F.Zakirova, f.-m.f.n., dos. V.Karimova
“Maxsus maqsadlarga yo'naltirilgan ingliz tili” moduli: katta o'qituvchilar F.Boysariyeva, N.Djabborova, S.Tadjibayeva, U.Giyasova, Sh.Fayzullayeva.
“Mutaxassislik fanlari” moduli: san.f.d., prof. O.Tadjibayeva, san.f.n., dotsent O. Rizayev.

Taqrizchilar: **Xorijiy ekspert:** Go'r Durmush – Turkiyaning Karabuk Universiteti San'at tarixi bo'limi dotsenti, san'atshunoslik fanlari falsafa doktori (PhD)

D.Alimkulova – Kamoliddin Behzod nomidagi Milliy rassomlik va dizayn instituti “San'at tarixi va nazariyasi” kafedrası mudiri, s.f.f.d. (PhD), dotsent.

O'quv dasturi Kamoliddin Behzod nomidagi Milliy rassomlik va dizayn instituti Kengashining qarori bilan tasdiqqa tavsiya qilingan (2021-yil _____ dagi _____ - sonli bayonnoma

Kirish

Dastur O'zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentyabrda tasdiqlangan "Ta'lim to'g'risida"gi Qonuni, O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2017-yil 7-fevraldagi "O'zbekiston Respublikasini yanada rivojlantirish bo'yicha Harakatlar strategiyasi to'g'risida"gi PF-4947-son, 2019-yil 27-avgustdagi "Oliy ta'lim muassasalari rahbar va pedagog kadrlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini joriy etish to'g'risida"gi PF-5789-son, 2019-yil 8-oktyabrdagi "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5847-son va 2020-yil 29-oktyabrdagi "Ilm-fanni 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-6097-sonli, 2020-yil 26-maydagi "Madaniyat va san'at sohasining jamiyat hayotidagi o'rni va ta'sirini yanada oshirish chora-tadbirlari to'g'risida" gi PF-6000-sonli Farmonlari hamda O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2018-yil 28-avgustdagi "O'zbekiston Respublikasida madaniyat va san'at sohasini innovatsion rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida" gi PQ-3920-son, 2018-yil 19-dekabrda "Madaniy meros obyektlarini muhofaza qilish to'g'risida"gi PQ-4068-son, 2020-yil 4-fevraldagi "Milliy raqs san'atini yanada rivojlantirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi PQ-4584-son, O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 23-sentyabrdagi "Oliy ta'lim muassasalari rahbar va pedagog kadrlarining malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi 797sonli Qarorlarida belgilangan ustuvor vazifalar mazmunidan kelib chiqqan holda tuzilgan bo'lib, u oliy ta'lim muassasalari pedagog kadrlarining kasb mahorati hamda innovatsion kompetentligini rivojlantirish, sohaga oid ilg'or xorijiy tajribalar, yangi bilim va malakalarni o'zlashtirish, shuningdek amaliyotga joriy etish ko'nikmalarini takomillashtirishni maqsad qiladi.

Dastur doirasida berilayotgan mavzular ta'lim sohasi bo'yicha pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish mazmuni, sifati va ularning tayyorgarligiga qo'yiladigan umumiy malaka talablari va o'quv rejaları asosida shakllantirilgan bo'lib, uning mazmuni Kredit modul tizimi va o'quv jarayonini tashkil etish, ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirish, ta'lim jarayoniga raqamli texnologiyalarni joriy etish, maxsus maqsadlarga yo'naltirilgan ingliz tili, mutaxassislik fanlar negizida ilmiy va amaliy tadqiqotlar, o'quv jarayonini tashkil etishning zamonaviy uslublari bo'yicha so'nggi yutuqlar, pedagogning kreativ kompetentligini rivojlantirish, ta'lim jarayonlarini raqamli texnologiyalar asosida individuallashtirish, masofaviy ta'lim xizmatlarini rivojlantirish, vebinar, onlayn, "blended learning", "flipped classroom" texnologiyalarini amaliyotga keng

qo'llash bo'yicha tegishli bilim, ko'nikma, malaka va kompetensiyalarni rivojlantirishga yo'naltirilgan.

Qayta tayyorlash va malaka oshirish yo'nalishining o'ziga xos xususiyatlari hamda dolzarb masalalaridan kelib chiqqan holda dasturda tinglovchilarning mutaxassislik fanlar doirasidagi bilim, ko'nikma, malaka hamda kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar takomillashtirilishi mumkin.

Qayta tayyorlash va malaka oshirish kursining o'quv dasturi quyidagi modullar mazmunini o'z ichiga qamrab oladi:

I. Pedagogning professional faoliyatidagi innovatsiyalar

- 1.1. Kredit modul tizimi va o'quv jarayonini tashkil etish.
- 1.2. Ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirish.
- 1.3. Pedagogning kasbiy professionalligini oshirish.

II. Pedagogning axborot va kommunikativ kompetentligini rivojlantirish

- 2.1. Ta'lim jarayoniga raqamli texnologiyalarni joriy etish.
- 2.2. Maxsus maqsadlarga yo'naltirilgan ingliz tili.

III. Mutaxassislik fanlari

- 3.1. San'atshunoslikning dolzarb masalalari.
- 3.2. San'atshunoslikda xorijiy tajribalardan foydalanish.
- 3.3. San'atning zamonaviy tendensiyalari.
- 3.4. Nutq madaniyati
- 3.5. San'at estetikasi

IV. Malakaviy attestatsiya

Kursning maqsadi va vazifalari

Oliy ta'lim muassasalari pedagog kadrlarini qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish kursining maqsadi pedagog kadrlarni innovatsion yondoshuvlar asosida o'quv-tarbiyaviy jarayonlarni yuksak ilmiy-metodik darajada loyihalashtirish, sohadagi ilg'or tajribalar, zamonaviy bilim va malakalarni o'zlashtirish va amaliyotga joriy etishlari uchun zarur bo'ladigan kasbiy bilim, ko'nikma va malakalarini takomillashtirish, shuningdek ularning ijodiy faolligini rivojlantirishdan iborat.

Kursning vazifalariga quyidagilar kiradi:

- "San'atshunoslik (turlari bo'yicha)" yo'nalishida pedagog kadrlarning kasbiy bilim, ko'nikma, malakalarini takomillashtirish va rivojlantirish.

- pedagoglarning ijodiy-innovatsion faollik darajasini oshirish;
- mutaxassislik fanlarini o'qitish jarayoniga zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari va xorijiy tillarni samarali tatbiq etilishini ta'minlash;
- mutaxassislik fanlar sohasidagi o'qitishning innovatsion texnologiyalari va ilg'or xorijiy tajribalarini o'zlashtirish;
- “San’atshunoslik (turlari bo’yicha)” yo‘nalishida qayta tayyorlash va malaka oshirish jarayonlarini fan va ishlab chiqarishdagi innovatsiyalar bilan o‘zaro integratsiyasini ta‘minlash.

Kurs yakunida tinglovchilarning bilim, ko‘nikma va malakalari hamda kompetensiyalariga qo‘yiladigan talablar:

“Kredit modul tizimi va o‘quv jarayonini tashkil etish”, “Ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirish”. “Pedagogning kasbiy professionalligini oshirish”. “Ta’lim jarayoniga raqamli texnologiyalarni joriy etish”, “Maxsus maqsadlarga yo‘naltirilgan ingliz tili” modullari bo’yicha tinglovchilarning bilim, ko‘nikma va malakalariga qo‘yiladigan talablar tegishli ta’lim sohasi bo’yicha pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish mazmuni, sifati va ularning tayyorgarligi hamda kompetentligiga qo‘yiladigan umumiy malaka talablari bilan belgilanadi.

Mutaxassislik fanlari bo’yicha tinglovchilar quyidagi yangi bilim, ko‘nikma, malaka hamda kompetensiyalarga ega bo‘lishlari talab etiladi:

Tinglovchi:

- san’atshunoslik fanining yetakchi tamoyillarini;
- san’atshunoslik fanini o‘qitishning maqsad va vazifalarini;
- O‘zbekiston san’atshunosligining ilmiy va badiiy an‘analari, xususiyatini;
- san’atshunoslikda an’anaviy va zamonaviy san’atlarni o‘rganish masalalarini;
- san’atshunoslik tarmoqlarining o‘ziga xosligi va xususiyatlarini;
- san’atlarning o‘zaro integratsiyasini;
- san’at ta’limida iqtidor tushunchasining mohiyatini;
- respublika oliy ta’lim tizimida xorijiy tajribalarni o‘rganish zaruriyatini;
- jahonda san’atshunoslikni o‘qitishning o‘ziga xosligini;
- sharq mamlakatlarida madaniyat va san’at ta’limini;
- Markaziy Osiyoda san’at ta’limi tajribalari va o‘zaro aloqadorlik masalalarini;
- O‘zbekiston san’atshunoslik fanining o‘ziga xosligi, an‘analarning davomiyligi, yangi tendensiyalarning paydo bo‘lishidagi muhit, zaruriyat, istiqbol masalalarini;
- san’atshunoslik fanining asosiy funksiyalarini;

- san'at - jamiyat rivojlanishining muhim omili sifatidaligini;
- san'at turlari va o'ziga xos ifoda vositalarini *bilishi* kerak.

Tinglovchi:

- san'atshunoslikning dolzarb muammolarni xal etish;
- ta'lim sifatining ijobiy o'zgarishiga xizmat qiluvchi omillarni tahlil qilish;
- xorijiy adabiyotlar tahlili, ta'lim jarayoniga tatdbiq etish;
- O'zbekiston san'atshunosligida metodologik yangilanishlar mazmunini baholash:
- AQSHda san'at ta'limining yetakchi xususiyatlaridan foydalanish;
- Yevropa mamlakatlarida san'at ta'limi tajribalarini qo'llash;
- rangtasvir asarlarining yutuq va kamchiliklarini aniq ko'rsatib berish va ularning tasviriy san'at taraqqiyotida tutgan o'rni va ahamiyatini aniqlash;
- san'at ta'limidagi zamonaviy yondashuv va usullardan foydalanish;
- nutqning uslubiy turlarini qo'llash;
- nutq mahoratini rivojlantirishning o'ziga xos ahamiyatitstsh anglash;
- san'at va uning estetik mohiyatini anglash;
- go'zallik va xunuklik, ulug'vorlik va tubanlik, fojeaviylik va kulgulilik kabi estetik xususiyatlarning san'atda namoyon bo'lishini baholay olish;
- san'at turlari va janrlaridan foydalanish *ko'nikmalariga* ega bo'lishi lozim.

Tinglovchi:

- san'atshunoslik fanlariga innovatsion texnologiyalarni amaliyotda qo'llash;
- san'atshunoslik ilmiy tadqiqotlarining yetakchi jihatlarni tahlil qilish;
- integratsion o'qish tajribalaridan foydalanish;
- san'at ta'limida individual va differensial o'qitish tajribasini taxlil etish;
- san'atshunoslik yo'nalishlarining shakllanishi va taraqqiyot yo'lini baholash;
- san'atda milliylik va integratsion jarayonlarni tahlil qilish;
- Sharqona ta'lim va tarbiyaning yetakchi xususiyatlarini baholash;
- ovozdan foydalanish va nutq texnikasi rivojlantirish.;
- madaniy nutqning kommunikativ sifatlarini o'rganish; .
- o'qituvchining nutq mahorati rivojlantirish;
- badiiy ijodga estetik munosabat tarixini bilish;
- go'zallikni anglash va baholashda estetika tushunchalarining o'rni va rolini tahlil etish;
- badiiy asarni estetik idrok etish *malakalariga* ega bo'lishi lozim.

Tinglovchi:

- mashg'ulotlarni ilg'or pedagogik hamda zamonaviy axborot texnologiyalardan foydalangan holda tashkil etish va boshqarish;
- xorij san'at ta'limining zamonaviy uslub va usullarini ta'lim tizimida qo'llash;

- san'at ta'limidagi zamonaviy yondashuv va usullarini qo'llash;
- san'atshunoslikda ilg'or xorijiy tajribalardan foydalanish;
- og'zaki va yozma adabiy til meyorlaridan samarali foydalanish;
- san'atning asosiy estetik kategoriyalarini qo'llash *kompetensiyalariga* ega bo'lishi lozim.

Kurs hajmi

Qayta tayyorlash va malaka oshirish kursi 288 soatni tashkil etadi. Bunda o'quv dasturining 144 soat hajmi ishdan ajralmagan holda mustaqil malaka oshirish usullari asosida, 144 soati to'g'ridan-to'g'ri (bevosita) malaka oshirish shaklida ishdan ajragan holda amalga oshiriladi. Malaka oshirishning bevosita shaklida bir haftadagi o'quv yuklamasining eng yuqori hajmi 36 soatni tashkil etadi. Attestatsiyadan muvaffaqiyatli o'tgan kurs tinglovchilariga O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2015-yil 12-iyundagi PF-4732-son Farmoni 3-ilovasi bilan tasdiqlangan davlat namunasidagi malaka attestati beriladi.

“SAN'ATSHUNOSLIK (TURLARI BO'YICHA)” YO'NALISHI BO'YICHA QAYTA TAYYORLASH VA MALAKA OSHIRISH KURSINING O'QUV MODULLARINING MAZMUNI

I. PEDAGOGNING PROFESSIONAL FAOLIYATIDAGI INNOVATSIYALAR

I.1. Kredit modul tizimi va o'quv jarayonini tashkil etish.

Xorijiy davlatlardagi kredit ta'lim tizimlari: Amerika Qo'shma Shtatlari kredit tizimi (USCS), Kreditlarning to'plash va o'tkazishning Britaniya tizim (SATS), Yevropa kredit tizimi (ECTS), Universitet kreditlarini o'tkazishning Osiyo - tinch okeani tizimi (UCTS). Kredit tizimi asosida ta'lim jarayonlarini tashkil etish va uning sifatini ta'minlashning innovatsion metodlari. Kredit-modul tizimida talabalarning mustaqil ishini rejalashtirish va tashkil qilish. Kredit-modul tizimida pedagoglar faoliyati. Kredit-modul tizimida o'quv jarayonining uslubiy ta'minoti. Sillabus. Ta'lim natijalari (Blum taksonomiyasi asosida). Bilim darajalari. Ta'lim natijalarini baholash usullari.

Ta'lim sohasini boshqarishning huquqiy asoslari. Ta'lim sohasiga oid qonun hujjatlari va ularning mazmuni. Pedagog xodimlarning mehnat munosabatlarini tartibga solish. Ta'lim muassasalarida korrupsiyani oldini olish va unga qarshi kurashishning huquqiy va ma'naviy-ma'rifiy asoslari.

O'zbekiston Respublikasi Prezidentining Oliy ta'lim tizimiga oid qabul qilgan farmonlari, qarorlari va farmoyishlari. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining Oliy ta'lim tizimiga tegishli normativ-huquqiy hujjatlari.

O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligining ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etishga oid normativ-huquqiy hujjatlari. Davlat ta'lim standartlari, tegishli ta'lim (mutaxassislik) yo'nalishlari bo'yicha davlat ta'lim standarti, o'quv rejalar va fan dasturlari va ularga qo'yiladigan talablar. O'quv rejalar va o'quv fanlari dasturlarini takomillashtirish tamoyillari. O'quv yuklamalarini rejalashtirish va ularning bajarilishini nazorat qilish metodlari.

1.2. Ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirish.

O'zbekiston Respublikasining "Ilm-fan va ilmiy faoliyat to'g'risida"gi hamda "Innovatsion faoliyat to'g'risida"gi Qonunlari hamda O'zbekiston Respublikasida ilm-fanni 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasining mazmuni va mohiyati.

O'zbekiston Respublikasida ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirishning maqsadi, vazifasi va uning metodologik asoslari. Ilmiy-tadqiqot natijalarini tijoratlashtirish va innovatsion faoliyatning huquqiy asoslari. Ilmiy ishlanmalar va tijoratlashtirish obyektlari. Innovatsion ishlanmalar, davlat ilmiy-texnik dasturlari, loyihalari, startap-loyihalarni rasmiylashtirish. Oliy ta'lim muassasalarida ta'lim, fan, innovatsiya va ilmiy tadqiqotlar natijalarini tijoratlashtirishning uzviy bog'liqligini nazarda tutuvchi "Universitet 3.0" konsepsiyasini bosqichma-bosqich joriy etish.

Zamonaviy universitetlarda texnologiyalar va loyiha boshqaruvi. Fan, ixtirochilik va texnologiyalar transferini rivojlantirish va innovatsion faoliyatni moliyalashtirish tizimini takomillashtirish.

Infratuzilma va axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini rivojlantirish. Ta'lim tizimini takomillashtirish va inson kapitalini rivojlantirish. Pedagogning innovatsion faoliyatini rivojlantirish. Professor-o'qituvchilarning tadqiqotchi sifatida nashr faolligini rivojlantirish. Xalqaro ilmiy-texnik ma'lumotlar bazalari va ularning tavsiflari. Ilmiy maqolalarga qo'yilgan talablar, maqolani tayyorlash, chop ettirish tartiblari. Pedagogning shaxsiy, kasbiy axborot maydonini Scopus, ScienceDirect, Web of Science tizimlari asosida takomillashtirish.

1.3. Pedagogning kasbiy professionalligini oshirish.

Professional o'qituvchi shaxsi. Pedagogning kompetentligi va kreativligi. Pedagogning kasbiy professionalligi va uni innovatsion faoliyatda namoyon bo'lishi. Kasbiy-pedagogik tayyorgarlik jarayonida tayanch (soft skills), maxsus (hard skills) kompetensiyalar mazmuni. Modulli-kompetentli, integrativ, innovatsion-kreativ yondashuvlar. Ta'lim jarayonini loyihalash va modellashtirish pedagogning kasbiy professional ijodkorligini rivojlantirish omili.

O'quv mashg'ulotlarining zamonaviy turlarini (loyiha, aralash ta'lim, virtual laboratoriya, debat) tashkil etish va o'tkazish metodikasi. Talabalarda tanqidiy, o'zini-o'zi (motivatsion, intellektual, amaliy-faoliyatli, faol kommunikatsiya va jamoaviy ish) rivojlantirish va kreativ fikrlashni shakllantirish usullari (dizayn-fikrlash, skamper va x.q.). Talabalarning mustaqil ishlarini tashkil etishning zamonaviy shakllari.

Steam-ta'lim (Science – aniq fanlar, Technology – texnologiyalar, Engineering – texnik ijodkorlik, Art – ijodiy san'at, Mathematics – matematika) va STREM-ta'lim (fan, texnologiyalar, robot texnikasi, injeneriya va matematika) xususiyatlari.

II. PEDAGOGNING AXBOROT VA KOMMUNIKATIV KOMPETENTLIGINI RIVOJLANTIRISH

2.1. Ta'lim jarayoniga raqamli texnologiyalarni joriy etish.

Raqamli texnologiyalar va ularning didaktik imkoniyatlari. Ta'lim jarayonlarini raqamli texnologiyalar asosida takomillashtirish. “Elektron universitet” va uning xususiyatlari.

Vebinar, onlayn ma'ruza, “blended learning”, “flipped classroom” texnologiyalarini amaliyotga joriy etish. Masofaviy ta'lim platformalari va ulardan foydalanib, ta'lim jarayonlarini tashkil etish.

Ta'lim jarayonlarida “bulutli texnologiyalar”dan foydalanish. Bulutli texnologiyalardan foydalangan holda o'quv jarayonini va axborot ta'lim maydonini takomillashtirish.

Multimedialli interaktiv o'quv-uslubiy qo'llanmalarni va elektron ta'lim resurslarini yaratish, ulardan ta'lim tizimida foydalanish. QR-kod va undan foydalanish.

Pedagogik faoliyatda interaktiv infografika vositalaridan foydalanish.

2.2. Maxsus maqsadlarga yo'naltirilgan ingliz tili.

Maxsus maqsadlarga yo'naltirilgan ingliz tili (English for Specific Purposes) – kasb sohasidan kelib chiqib ingliz tilini o'rgatish. Kasb soha vakillari tomonidan minimal grammatika (Present Indefinite Tense, Present Continuous Tense, Past Indefinite Tense, Future Indefinite Tense) hamda sohaga oid faol so'zlarni (minimal 400) yoddan bilishi. Grammatika va leksikani kommunikativ maqsadlarda o'rgatishga zamonaviy yondashuv. Ingliz tilida autentik vaziyatlarni tahlil qilish. Tinglovchilarda autentik vaziyatlarga oid: e-mail yozish, so'zlashish (ilmiy yo'nalishi haqida), tushunish (jarayonni tinglab tushunish) va o'qib tushunish (gazeta va jurnallardagi kasb sohasiga oid maqolani o'qish) ko'nikmalarini rivojlantirish.

Sohaga yo'naltirilgan mavzularda til ko'nikmalarini rivojlantirish, mutaxassislik fanlarini xorijiy tilda o'qitishni loyihalashtirish. Ilmiy tadqiqotlarga yo'naltirilgan til ko'nikmalarini o'zlashtirish, ilmiy matnlarning rezyumesini tayyorlash, xorijiy adabiyotlar bilan ishlash. Xorijiy mutaxassislar bilan muloqot stereotiplari. Elektron xatlar yozish, xorijiy tilda taqdimotlar tayyorlash.

Kundalik va ijtimoiy hayotga oid mavzular: Shaxs va shaxsiyat. Oziq-ovqat. Sihat-salomatlik. Oilaviy qadriyatlar. Shahar va qishloq hayoti. Dam olish va sport bilan shug'ullanish. Kasb-hunar va ishbilarmonlik. Ommaviy axborot. Munosabatlar. Tibbiyot, ilm-fan, zamonaviy texnologiyalar sohasidagi etika masalalari.

Rezyume to'ldirish, madaniy hordiq, telefonda suhbat. Sayohat va turizm, transport sohasi, biznes faoliyat, kashfiyotlar. san'at, fan, ta'lim va texnologiya sohasi, atrof-muhitni muhofaza qilish. Sohaga oid davrning eng dolzarb muammolarini o'rganish, muhokama va tahlil qilish.

III. MUTAXASSISLIK FANLARI

3.1. San'atshunoslikning dolzarb masalalari.

San'atshunoslik fanining yetakchi tamoyillari. San'atshunoslik fanini o'qitishning maqsad va vazifalar. O'zbekiston san'atshunosligining ilmiy va badiiy an'analari, xususiyati. San'atshunoslikda an'anaviy va zamonaviy san'atlarni o'rganish masalalari. San'atshunoslik tarmoqlarining o'ziga xosligi va xususiyatlari. O'zbekiston san'atshunosligida metodologik yangilanishlar mazmuni. San'atshunoslikning bugungi holati va dolzarb muammolari. Ta'lim sifatining ijobiy o'zgarishiga xizmat qiluvchi omillar. San'atlarning o'zaro integratsiyasi. Xorijiy adabiyotlar tahlili, ta'lim jarayoniga tatdbiq etish masalalari. San'atshunoslik fanlariga innovatsion texnologiyalarning joriy qilinishi. San'atshunoslik ilmiy tadqiqotlarining yetakchi jihatlari. O'zbekiston san'atshunosligining zamonaviy muammolari tahlili. San'at ta'limida iqtidor tushunchasining mohiyati. Integratsion o'qish tajribalari.

3.2. San'atshunoslikda ilg'or xorijiy tajribalardan foydalanish.

Respublika oliy ta'lim tizimida xorijiy tajribalarni o'rganish zaruriyati. Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim – xorijiy tajribaning asosi sifatida. Jahonda san'atshunoslikni o'qitishning o'ziga xosligi. AQSHda san'at ta'limining yetakchi xususiyatlari. Xorijda ta'lim integratsiyasi. Yevropa mamlakatlarida san'at ta'limi tajribalari. Sharq mamlakatlarida madaniyat va san'at ta'limi. San'at ta'limida individual va differensial o'qitish tajribasining ahamiyati. Markaziy Osiyoda san'at ta'limi tajribalari va o'zaro aloqadorlik masalalari. San'atshunoslik yo'nalishlarining shakllanishi va taraqqiyot yo'li. O'zbekiston san'atshunoslik

fanining o'ziga xosligi, an'analarning davomiyligi, yangi tendensiyalarning paydo bo'lishidagi muhit, zaruriyat, istiqbol masalalari.

3.3. San'atshunoslikning zamonaviy tendensiyalari.

San'atshunoslik fanining asosiy funksiyalari. San'at - jamiyat rivojlanishining muhim omili sifatida. San'at turlari va o'ziga xos ifoda vositalari. Tinglovchi badiiy asarlarni tahlil qilish tamoyillariga oid asosiy tushunchalari, nazariy asoslarini yangi badiiy uslublar va maktablarni bir biridan farqlay olishlari yuzasidan tasavvurga ega bo'lishi, badiiy tahlil tamoyillarining asosiy qonuniyatlari, talablari, zamonaviy texnika va texnologiyalarining san'at rivojidagi o'rni va ahamiyatini anglash; yetuk san'at asarlarining yaratilish jarayonlarida rassomlar tasvir uslublarining namoyon bo'lishi va bir birlaridan farqli jihatlari va xususiyatlarini bilishi va ulardan foydalana olishni o'rgatadi. Rangtasvir asarlarining yutuq va kamchiliklarini aniq ko'rsatib berish va ularning tasviriy san'at taraqqiyotida tutgan o'rni va ahamiyatini aniqlash. San'at ta'limidagi zamonaviy yondashuv va usullar. San'atda milliylik va integratsion jarayonlar. Sharqona ta'lim va tarbiyaning yetakchi xususiyatlarini o'rgatishdan iborat.

3.4. Nutq madaniyati.

Nutq madaniyati nazariyasining asosiy tushunchasi. Zamonaviy Nutq madaniyati nazariy va amaliy uslublari. Nutqiy faoliyat tushunchalari. Nutq madaniyati va uning meyorlari. Nutqning uslubiy turlari. Nutq mahoratini rivojlantirishning o'ziga xos ahamiyati. nutq odobi. og'zaki va yozma adabiy til meyorlari (talaffuz, urg'u, so'z qo'llash, grammatika, uslubshunoslik qoidalari). Ovozdan foydalanish va nutq texnikasi. Muloqot, muomala tushunchalari. Madaniy nutqning kommunikativ sifatlari. O'qituvchining nutq mahorati.

3.5. San'at estetikasi.

San'atning asosiy estetik kategoriyalari. San'at va uning mohiyati, asosiy turlari. San'at va nafosat. Estetik munosabat va estetik anglash. San'at va uning estetik mohiyati. San'atda estetik tarbiya. Go'zallik va xunuklik, ulug'vorlik va tubanlik, fojeaviylik va kulgulilik kabi estetik xususiyatlarning san'atda namoyon bo'lishi. San'at turlari va janrlari. Badiiy ijod jarayoni. San'atning shaxs estetik madaniyatini shakllantirishdagi o'rni. Estetik tarbiya va san'at taraqqiyoti. Badiiy ijodga estetik munosabat tarixi. Go'zallikni anglash va baholashda estetik tushunchalarining o'rni va roli. San'atning kelib chiqishi va taraqqiyoti. Badiiy asarni estetik idrok etishning o'ziga xosligi. Estetik tarbiya va uning mohiyati. Estetik tarbiya va badiiy madaniyat.

IV. Malakaviy attestatsiya

Tinglovchilarning malakaviy attestatsiyasi kasbiy, o'quv-metodik va ilmiy-metodik faoliyati natijalari (elektron portfolioda qayd etilgan ko'rsatkichlari),

kursni tamomlagandan keyingi onlayn test sinovlari hamda Attestatsiya komissiyasida bitiruv ishini himoya qilish asosida o'tkaziladi.

Amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yichako'rsatma va tavsiyalar.

Amaliy mashg'ulotlarda tinglovchilar o'quv modullari doirasidagi ijodiy topshiriqlar, keyslar, o'quv loyihalari, texnologik jarayonlar bilan bog'liq vaziyatli masalalar asosida amaliy ishlarni bajaradilar.

Amaliy mashg'ulotlar zamonaviy ta'lim uslublari va innovatsion texnologiyalarga asoslangan holda o'tkaziladi. Bundan tashqari, mustaqil holda o'quv va ilmiy adabiyotlardan, elektron resurslardan, tarqatma materiallardan foydalanish tavsiya etiladi.

Mustaqil malaka oshirishni tashkil etish bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Mustaqil malaka oshirish quyidagi shakllarni o'z ichiga oladi: ochiq o'quv mashg'ulotlari va mahorat darslarini tashkil etish; iqtidorli va iste'dodli talabalar bilan ishlash; ilmiy konferensiyalarda ma'ruza bilan qatnashish; ilmiy jurnallarda maqolalar chop etish; ko'rgazma va tanlovlarda ishtirok etish; ilmiy loyihalarda ishtirok etish; xalqaro (impakt-faktorli) nashrlarda maqolalar e'lon qilish; ixtiro (patent), ratsionalizatorlik takliflari, innovatsion ishlanmalarga mualliflik qilish; monografiya, mualliflik ijodiy ishlar katalogini tayyorlash va nashrdan chiqarish; o'quv adabiyotlari (darslik, o'quv qo'llanma, metodik qo'llanma)ni tayyorlash va nashrdan chiqarish; falsafa doktori (PhD) darajasini olish uchun himoya qilingan dissertatsiyaga ilmiy rahbarlik qilish.

Pedagog kadrlarning mustaqil malaka oshirish natijalari elektron portfolio tizimida o'z aksini topadi.

Mustaqil malaka oshirish davrida pedagoglar asosiy ish joyi bo'yicha pedagogik amaliyotdan o'tadilar. Pedagogik amaliyot davrida pedagog asosiy ish joyi bo'yicha kafedraning yetakchi professor-o'qituvchilarini 2 ta darsini kuzatadilar va tahlil qiladilar hamda kafedra a'zolari ishtirokida talabalar guruhi uchun 1 ta ochiq dars o'tkazadilar. Ochiq dars tahlili hamda pedagog tomonidan kuzatilgan darslar xulosalari kafedraning yig'ilishida muhokama etiladi va tegishli kafedraning bayonnomasi bilan rasmiylashtiriladi.

Shuningdek, mustaqil malaka oshirish jarayonida tinglovchi qo'yidagi bilim va ko'nikmalarini rivojlantirishi lozim:

- ta'lim, fan va ishlab chiqarishni integratsiyalashni tashkil etish, kadrlar buyurtmachilari va mehnat bozori ehtiyojlarini hisobga olgan holda o'quv rejaları va fanlar dasturlarini shakllantirish;

- o'quv mashg'ulotlarining har xil turlari (ma'ruzalar, amaliy mashg'ulotlar, laboratoriya mashg'ulotlari, kurs ishlari loyihalari, malaka bo'yicha amaliy mashg'ulotlar)ni tashkillashtirish;

- talabalar o'rtasida milliy mustaqillik g'oyalari asosida ma'naviy-axloqiy va tarbiyaviy ishlarni olib borish. ta'lim jarayoni qatnashchilari bilan o'zaro munosabatlarda etika normalari va nutq madaniyati, talabalarining bilim va ko'nikmalarini nazorat qilishni tashkil etish va ilmiy-metodik ta'minlash, iqtidorli talabalarni qidirib topish, tanlash va ular bilan ishlash metodlarini bilish va amalda qo'llash;

- oliy ta'limda menejment va marketing asoslarini bilish va amaliy faoliyatga tatbiq etish.

- mustaqil ta'lim olish yo'li bilan o'z bilimlarini takomillashtirish.

Ko'chma mashg'ulot tashkil etish bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Ko'chma mashg'ulotlar nazariy va amaliy mashg'ulotlarda olingan bilim hamda ko'nikmalarni yanada mustahkamlash maqsadida sohaga oid zamonaviy korxonalar hamda ilmiy muassasalarda tashkil etiladi.

Dasturning axborot-metodik ta'minoti

Modullarni o'qitish jarayonida ishlab chiqilgan o'quv-metodik materiallar, tegishli soha bo'yicha ilmiy jurnallar. Internet resurslari, multimedia mahsulotlari va boshqa elektron va qog'oz variantdagi manbalardan foydalaniladi.

muassasalari rahbar va pedagog kadrlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini joriy etish to'g'risida"gi PF-5789-sonli Farmoni.

17. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktyabr "O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim tizimini 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-5847-sonli Farmoni.

18. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2020-yil 29-oktyabr "Ilm-fanni 2030-yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to'g'risida"gi PF-6097-sonli Farmoni.

19. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2020-yil 25-yanvardagi Oliy Majlisga Murojaatnomasi.

20. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 23-sentyabr "Oliy ta'lim muassasalari rahbar va pedagog kadrlarining malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish bo'yicha qo'shimcha chora-tadbirlar to'g'risida"gi 797-sonli Qarori.

III. Maxsus adabiyotlar

21. Асекретов О.К., Борнсов Б.А., Бугакова Н.Ю. и др. Современные образовательные технологии: педагогика и психология: монография. — Новосибирск: Издательство СРНС, 2015. — 318 с. <http://science.vvsu.ru/files/5040BC65-273B-44BB-98C4-CB5092BE4460.pdf>.

22. Avdeyva L. O'zbek milliy raqsi tarixidan. - T.: Mukarrama Turgunboeva nomidagi "O'zbek raqs"milliy raqs birlashmasi, 2001.- 204b.

23. Belogurov A.Yu. Modernizatsiya protsessi podgotovki pedagoga v kontekste innovatsionnogo razvitiya obshchestva: Monografiya. — M.: MAKS Press, 2016. — 116 s. ISBN 978-5-317-05412-0.

24. Gulobod Qudratulloh qizi, R.Ishmuhammedov, M.Normuhammedova. An'anaviy va noan'anaviy ta'lim. - Samarqand: "Imom Buxoriy xalqaro ilmiy-tadqiqot markazi" nashriyoti, 2019. 312 b.

25. Ibraymov A.Ye. Masofaviy o'qitishning didaktik tizimi. metodik qo'llanma/ tuzuvchi. A.Ye. Ibraymov. - T.: "Lesson press", 2020. 112 b.

26. Ishmuhammedov R.J., M.Mirsoliyeva. O'quv jarayonida innovatsion ta'lim texnologiyalari. - T.: "Fan va texnologiya", 2014. 60 b.

27. Qodirov M. "Tomosha san'atlari o'tmishda va bugun" - T: "Mumtoz so'z", 2011. - 528 b.

28. Muslimov N.A va boshqalar. Innovatsion ta'lim texnologiyalari. O'quv-metodik qo'llanma. - T.: "Sano-standart", 2015. - 208 b.

29. Obrazovaniye v sifrovuyu epoxu: monografiya / N. Yu. Ignatova ; M-vo obrazovaniya i nauki RF ; - Nijniy Tagil: NTI (filial) UrFU, 2017. - 128 s. http://elar.urfu.ru/bitstream/10995/54216/1/978-5-9544-0083-0_2017.pdf.

30. Oliy ta'lim tizimini raqamli avlodga moslashtirish konsepsiyasi. Yevropa Ittifoqi Erasmus+ dasturining ko'magida. https://hiedtec.ecs.uni-ruse.bg/pimages/34/3_UZBEKISTAN-CONCEPT-UZ.pdf.

31. Sayfullayev B. Tomosha san'ati tarixi va nazariyasi. – T: “Fan va texnologiya”, 2014. - 152 b.

32. Usmonov B.Sh., Habibullayev R.A. Oliy o'quv yurtlarida o'quv jarayonini kredit-modul tizimida tashkil qilish. O'quv qo'llanma. -T.: “Tafakkur” nashriyoti, 2020y. 120 bet.

33. Chaplin Charlz Spenser. O sebe i svojem tvorchestve. M.: Iskustvo. T. 1 - 1990.350 s.

34. Fayziyev X. Ovozsi kinematografdagi operatorlik san'ati tarixidan. T., 2008. – 180 b.

35. Freylix Teoriya kino: ot Eyzenshteyna do Tarkovskogo. M.: Iskustvo, TPO-1992, “Istoki”, -351 s.

36. O'ngboyeva B.O'. O'zbekistonda 1920-1956-yillarda kino va teatr san'ati tarixi. Diss avtoreferati. –T.. 2018. –55 b.

37. Yurenev R. Kratkaya istoriya kinoiskustva. - M.:Akademiya, 2000.- 288 s.

38. Andrew Paquette. An Introduction to Computer Graphics for Artists.- Springer Publishing Company. Incorporated. USA 2013.

39. Agel H. L'espace cinématographique. Paris, ed. J.-P.Delarge-ed. Universitaires, 1978,219 p.

40. Basic Text of the Convention for the Safeguarding of the Intangible Cultural Heritage, UNESCO, Paris, 2014-y.

41. Benjamin Grosbayne. “Techniques of modern Orchestral Conducting”. Harvard University Press. USA, 2011-y.

42. David Spencer “Gateway”, Students book, Macmillan 2012.

43. English for Specific Purposes. All Oxford editions. 2010, 204.

44. Lindsay Clandfield and Kate Pickering “Global”, B2, Macmillan. 2013. 175.

45. Mitchell. H.Q. , Marileni Malkogianni “PIONEER”, B1, B2, MM Publiciations. 2015. 191.

46. Mitchell. H.Q. “Traveller” B1, B2, MM Publiciations. 2015. 183.

47. Raymond Bisdorff, LuisC. Dias, Patrick Meyer, Vincent Mousseau, Marc. Pirlot. Evaluation and Decision Models with Multiple Criteria.- Springer-Verlag Berlin Heidelberg. - Germany, 2015-y.

48. Steve Taylor “Destination” Vocabulary and grammar”, Macmillan 2010.

49. Siban. “The modern conductor”. Pearson Prentice Hall. Angliya, 2004.

IV. Internet saytlar

50. <http://edu.uz> – O'zbekiston Respublikasi Oliy va o'rta maxsus ta'lim vazirligi

51. <http://lex.uz> – O'zbekiston Respublikasi Qonun hujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi

52. <http://bimm.uz> – Oliy ta'lim tizimi pedagog va rahbar kadrlarini qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirishni tashkil etish bosh ilmiy-metodik markazi

53. <http://ziyonet.uz> – Ta'lim portali Ziyonet

54. <http://www.dsmi.uz>.

55. <http://www.kino-teatr.ru> – Vse materialy po kino i teatra.

56. <http://www.artsait.ru> – Ensiklopediya russkoy zhivopisi.

57. <http://belcanto.ru/> – Sayt ob opere i baleti.

58. <http://music.edu.ru/catalog> – Sayt muziki.

59. <http://artyx.ru/> – Vseobshaya istoriya iskusstv.

“ISHLAB CHIQLIGAN”:

Oliy ta'lim tizimi pedagogika rahbar
kadrlarni qayta tayyorlash va ularning
malakasini oshirishni tashkil etish
Bosh ilmiy metodik markazi
Direktor T. T. Shoymardonov
" " " 2021-y.

M.O.

“KELISHILGAN”:

Kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini
oshirishni tashkil etish hamda muvofiqlashtirish
boshqarmasi
Boshqarma boshlig'i T. Esanboboyev
" " " 2021-y.

M.O.

